

WALNY ZJAZD CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA INSTYTUT ZACHODNI

Walny Zjazd Członków Stowarzyszenia Instytut Zachodni odbył się 2 grudnia 2005 r. w Instytucie Zachodnim.

W pierwszej części miało miejsce otwarcie wystawy zdjęć pt. „Okupowany Poznań i Wielkopolska w niemieckich fotografiach i dokumentach (1939-1945) ze zbiorów Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego” pod patronatem władz miasta Poznania, którego dokonał dyrektor Instytutu Zachodniego prof. dr hab. Andrzej Sakson.

Na planszach przedstawiono serię zdjęć pochodzących głównie z lat 1939-1941, będących zaledwie drobną częścią kolekcji znajdujących się w zbiorach Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego. Mają one znaleźć się w przygotowywanym do druku albumie zatytułowanym podobnie jak wystawa.

Zaprezentowane zdjęcia są w większości niemieckim materiałem propagandowym, który miał kilka wyraźnych celów. Po pierwsze, pokazywały one „wyzwolenie” Poznania i jego powrót do niemieckiej ojczyzny – wkroczenie wojsk niemieckich i żywiołowe reakcje Niemców. Po drugie, podkreślały niemieckość Poznania – koncentrowały się przede wszystkim na obiektach niemieckich pokazując ich piękno, monumentalność etc. Po trzecie, ukazywały Niemców pomagających Polakom. Po czwarte zaś, część zdjęć miała na celu pokazać tzw. *Polnische Wirtschaft*, czyli złą organizację, nieład, towarzyszące życiu Polaków.

Następnie kuratorki wystawy wygłosiły referaty: doc. dr hab. Maria Rutowska *Zbiory fotograficzne Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego* i doc. dr hab. Maria Tomczak *Fotografia propagandowa II Rzeszy*. Zarówno wystawa, jak i referat przyciągnęły uwagę licznie zgromadzonych gości i wywołały żywą dyskusję, która dotyczyła przede wszystkim konieczność podkreślenia propagandowego znaczenia prezentowanych materiałów. Obraz prezentowany na fotografiach był bowiem – zdaniem referentek i dyskutantów – idylliczny i całkowicie sprzeczny z tym co o owych czasach pamiętali Polacy.

W drugiej części zjazdu odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Zebranie otworzył przewodniczący Kuratorium Stowarzyszenia Instytut Zachodni prof. dr hab. Bohdan Gruchman. Po przywitaniu zebranych i zaproponowaniu porządku obrad przedstawił sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia za lata 2002-2005. Swoje wystąpienie rozpoczął od usprawiedliwienia nieobecnych członków Stowarzyszenia: prof. dr hab. Anny Wolff-Powęskiej oraz prof. dra hab. Andrzeja Kwileckiego. Następnie poprosił o uczczenie minutą ciszy zmarłych członków Stowarzyszenia, m.in.: prof. dr hab. Antoniego Czubińskiego, red. Longina Marchlewicza oraz prof. dra hab. Tadeusza Namowicza.

Przewodniczący Kuratorium podkreślił fakt, iż Stowarzyszenie bardzo aktywnie zaangażowało się w obchody jubileuszu 60. rocznicy powstania Instytutu Zachodniego. To ważne dla Instytutu i Stowarzyszenia wydarzenie uświetnił swoją obecnością prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, ministrowie spraw zagranicznych oraz wielu przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych, świata nauki i mediów. Następnie przewodniczący przedstawił część sprawozdania dotyczącą finansowania. Stowarzyszenie otrzymało z Ministerstwa Nauki i Informatyzacji środki finansowe wspomagające badania i publikacje. W 2003 r. otrzymało kwotę 42 500 zł, którą przeznaczono na wydanie dwóch numerów (2 i 3) „Przeglądu Zachodniego” oraz działalność biblioteki, w szczególności opracowanie zbiorów

i prenumeratę czasopism. W 2004 r. Stowarzyszenie otrzymało 46 300 zł i przeznaczyło je na wydanie dwóch numerów (2 i 3) „Przeglądu Zachodniego” oraz publikacji książkowych: pod redakcją P. Kalki i J. Kiwerskiej *Zjednoczone Niemcy. Bilans przemian ekonomicznych, społecznych i politycznych (1990-2002)* (14 tys. zł) i książki I. Romiszewskiej *Internacjonalizacja banków niemieckich* (9 800 zł). W 2005 r. Stowarzyszenie zostało wsparte przez MNiI kwotą 36 500 zł, która posłużyła do sfinansowania dwóch numerów (2 i 3) „Przeglądu Zachodniego” i książek: P. Kalki *Rola RFN w rozwoju integracji ekonomicznej we Wspólnotach Europejskich* (7 700 zł) i S. Żerki *Niemiecka polityka zagraniczna 1933-1939* (7 700 zł.). Ponadto Stowarzyszenie dzięki wygraniu konkursu na wykonanie zadania publicznego dofinansowanego przez Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Poznania otrzymało kwotę 8 tys. zł, którą przeznaczono na wydanie publikacji albumowej, zorganizowanie seminarium i wystawy pt. *Okupowany Poznań i Wielkopolska w niemieckich fotografiach i dokumentach (1939-1945) ze zbiorów Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego*.

Następnie zabrał głos dyrektor Wielkopolskiego Centrum Informacji Europejskiej Dariusz Jedliński, który przedstawił sprawozdanie z działalności. Centrum, którego zadaniem jest przekazywanie obywatelom informacji o procesie integracji Polski z Unią Europejską, jest jedyną tego typu instytucją działającą w województwie wielkopolskim. Główne formy działalności WCIE to przede wszystkim kontakty z obywatelami i udzielanie odpowiedzi na różnego rodzaju zapytania, dostarczanie instytucjom publicznym materiałów informacyjnych oraz organizowanie konferencji, warsztatów i wykładów. Ich odbiorcami byli przede wszystkim nauczyciele, przedsiębiorcy, samorządowcy oraz służby mundurowe. Centrum współpracowało przy realizacji swoich programów z takimi instytucjami, jak Ministerstwo Kultury, Ministerstwo Gospodarki, Wielkopolski Urząd Marszałkowski. Dyrektor D. Jedliński podkreślił zaangażowanie pracowników Centrum: Joanny Kalińskiej, Katarzyny Trzeciak, Małgorzaty Graczyk i Beaty Rogalewskiej.

Kolejnym punktem programu była dyskusja nad sprawozdaniami. Głos zabrał dyrektor Instytutu Zachodniego prof. dr. hab. Andrzej Sakson, który podkreślił wielką rolę jaką Stowarzyszenie odgrywa w działalności Instytutu Zachodniego szczególnie ze względu na możliwości zdobywania środków finansowych. Również w 2006 r. Instytut Zachodni za pośrednictwem Stowarzyszenia starać się będzie o dofinansowanie działalności badawczej (wniosek o tzw. mały grant badawczy), jak i wydawniczej.

Po zamknięciu dyskusji zgodnie z porządkiem obrad kolejnym punktem Walnego Zjazdu było głosowanie nad absolutorium dla Kuratorium Stowarzyszenia. Z powodu śmierci przewodniczącego Komisji Rewizyjnej red. Longina Marchlewicza niemożliwe okazało się przygotowanie sprawozdania Komisji. Przewodniczący Kuratorium prof. Bohdan Gruchman wyraził opinię, iż w związku z bardzo ścisłym rozliczaniem finansowym zarówno z Instytutem Zachodnim, jak i Wielkopolskim Centrum Informacji Europejskiej można podjąć głosowanie nad absolutorium dla zarządu Stowarzyszenia z tym jednak zastrzeżeniem, że Komisja Rewizyjna (dr Ilona Romiszewska oraz doc. dr hab. Piotr Kalka) ma w najbliższym czasie dokonać oceny sprawozdań i rozliczeń, szczególnie Wielkopolskiego Centrum Informacji Europejskiej. W głosowaniu wzięło udział 19 osób; 16 osób głosowało za udzieleniem Kuratorium absolutorium, 3 wstrzymały się. W związku z tym wniosek o udzielenie absolutorium został przyjęty. Następnie przewodniczący zgłosił wniosek, by zebraniu przewodniczyła prof. dr hab. Jadwiga Kiwerska. Wniosek został przyjęty jednogłośnie.

Kolejny punkt programu stanowiło rozpatrzenie pięciu nowych deklaracji członkowskich. Przewodniczący prof. Bohdan Gruchman przedstawił sylwetki kandydatów: mgr

Ryszardy Formuszewicz, mgr. Bartłomieja Wróblewskiego oraz dr. Rafała Żytyńca – pracowników Instytutu Zachodniego, a także mgr Joanny Kalińskiej i mgr Katarzyny Trzeciak – pracownicy Wielkopolskiego Centrum Informacji Europejskiej. Osoby te zostały zaopiniowane pozytywnie przez prof. B. Gruchmana oraz dyrektora WCIE D. Jedlińskiego, a następnie zostały jednogłośnie przyjęte w poczet członków Stowarzyszenia.

Następnie przewodniczący przedstawił kandydatury do Kuratorium oraz Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia. Do władz Kuratorium zgłoszono kandydatury: prof. dr. hab. Andrzeja Saksona, dr Natalii Jackowskiej, prof. dr. hab. Marii Zmierzak, prof. dr. hab. Andrzeja Mizgajskiego, doc. dr. hab. Tomasza Budnikowskiego, prof. dr. hab. Bohdana Gruchmana oraz dyr. Dariusza Jedlińskiego. Do Komisji Rewizyjnej zgłoszono kandydatury: doc. dr. hab. Piotra Kalki, dr Ilony Romiszewskiej oraz mgr Ryszardy Formuszewicz. Wszyscy zgłoszeni wyrazili zgodę na kandydowanie do władz Stowarzyszenia. Powołano komisję skrutacyjną w składzie prof. dr. hab. Zdzisław Puślecki oraz dr Krzysztof Malinowski.

W wyniku głosowania w którym wzięło 19 osób (przy trzech głosach nieważnych) wybrani zostali do Kuratorium Stowarzyszenia: prof. dr. hab. Andrzej Sakson, dr Natalia Jackowska, prof. dr. hab. Maria Zmierzak, prof. dr. hab. Andrzej Mizgajski, doc. dr. hab. Tomasz Budnikowski, prof. dr. hab. Bohdan Gruchman oraz Dariusz Jedliński. W wyniku głosowania, w którym wzięło udział 19 osób (przy 1 głosie wstrzymującym się i 2 nieważnych) do Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia zostali wybrani: doc. dr. hab. Piotr Kalka, dr Ilona Romiszewska oraz mgr Ryszarda Formuszewicz.

W kolejnym punkcie obrad dyrektor Instytutu Zachodniego prof. dr. hab. Andrzej Sakson poinformował członków Stowarzyszenia o działalności Instytutu Zachodniego w ostatnim okresie. Szczególną uwagę poświęcił obchodom 60. rocznicy powstania Instytutu Zachodniego, które było bardzo ważnym wydarzeniem zarówno dla pracowników Instytutu, jak i członków Stowarzyszenia. Prof. dr. hab. Andrzej Sakson przypomniał, że pełni funkcję dyrektora Instytutu od 15 lipca 2004 r. i od tego czasu stara się kontynuować tradycje Instytutu. Działalność Instytutu, jego wewnętrzna struktura organizacyjna i finansowa zostały przebadane przez zewnętrznych ekspertów. Oceny te mają posłużyć planowaniu przyszłości Instytutu na kolejne 5-10 lat. Początkiem tych zmian jest reorganizacja wewnętrzna Instytutu, którą osiągnięto m.in. przez zmianę proporcji pomiędzy pracownikami naukowymi i nienaukowymi. Zrezygnowano z usług pracowników zatrudnionych na umowę zlecenie i w wyniku postępowania konkursowego zatrudniono czterech nowych pracowników naukowych: trzech na stanowisku adiunkta i jednego na stanowisku asystenta. W związku z odejściem na emeryturę wieloletniego zastępcy dyrektora ds. administracyjno-finansowych Kazimierza Jasińskiego oraz rezygnacji z funkcji sekretarza naukowego dr. Krzysztofa Malinowskiego nastąpiły także istotne zmiany w strukturze władz Instytutu. Pełnomocnikiem dyrektora ds. programowych został dr Rafał Żytyniec, zaś mgr Aleksandra Łoniewska zajmuje dwie funkcje: głównego księgowego oraz zastępcy dyrektora ds. finansowych.

Oprócz zmian personalnych wprowadzono także pewne zmiany organizacyjne mające przynieść przede wszystkim oszczędności ponieważ, jak zauważył dyrektor, Instytut dysponuje coraz mniejszymi środkami finansowymi, ponieważ budżet na 2005 r. był mniejszy niż w 2004 r. Jednocześnie Instytut nadal prowadzi bardzo ożywioną działalność naukową, która wyraża się między innymi licznymi publikacjami pracowników oraz konferencjami i projektami badawczymi.

Wobec wyczerpania porządku obrad Walny Zjazd Członków Stowarzyszenia Instytut Zachodni został zamknięty.

Michał Nowosielski